

REGERINGSKANSLIET

u.remissvar@regeringskansliet.se

anita.carlstedt@regeringskansliet.se

Yttrande över KLIVA:s delbetänkanden På väg – mot stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk Dnr: U2019/02278/GV

Sammanfattning

Regeringskansliet har remitterat delbetänkandet På väg – mot stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk. I promemorian redovisas uppdraget att utreda hur utbildning kan erbjudas för nyanlända som omfattas av så kallad utbildningsplikt. Utredningen har även i uppdrag att utreda behovet av förändringar när det gäller kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) och sfi i kombination med annan utbildning, vilket ska redovisas i utredningens slutbetänkande. Syftet är att analysera förutsättningarna för att sfi-elever ska kunna erbjudas en utbildning av god kvalitet som motsvarar elevernas behov och förutsättningar samt att förbättra genomströmningen inom sfi och underlätta övergången till och kombinationer med andra vuxenutbildningar.

Utredningen har valt att göra bedömningar om vissa kvalitetshöjande insatser.

Bedömningarna avser att stödja huvudmännen i genomförandet av den så kallade utbildningsplikten. Utredningens förslag och bedömningar kan anses gynnsamma även för andra målgrupper i vuxenutbildningen.

Inledning och bakgrund

Utredningens huvudsakliga uppdrag är att se över behovet av förändringar och att analysera förutsättningarna för att sfi-elever ska kunna erbjudas en utbildning av god kvalitet som motsvarar elevernas behov och förutsättningar och som underlättar övergången till och kombinationer med andra vuxenutbildningar och förbättrar genomströmningen.

Utredningen har valt att göra en omfattande bakgrundsbeskrivning av vuxenutbildningen.

Beskrivningen syftar till att utgöra en saklig grund till de förslag och bedömningar som läggs fram. Alla förslag och bedömningar i kap 5 är gynnsamma och bör övervägas för en bredare målgrupp.

Centrala utgångspunkter och ställningstagande

En viktig utgångspunkt för utredningen har varit en strävan efter att förena vuxenutbildningens expertis vad gäller att fatta beslut om planering och genomförande av utbildning med de arbetsmarknadspolitiska kraven om deltagande i aktivitet på heltid. Ett välfungerande systematiskt kvalitetsarbete är nödvändigt för att skapa och upprätthålla en god kvalitet i verksamheten.

Besöksadress
HERRLJUNGA KOMMUN
Torget 1 (Box 201)
524 23 HERRLJUNGA

Telefon
0513-170 00
Fax
0513-171 33

E-post
info@admin.herrljunga.se
Internet
www.herrljunga.se

- Utredningen anser att det idag finns problem kopplat till ledning och ansvarsfördelning inom vuxenutbildningen som försvårar ett välfungerande systematiskt kvalitetsarbete samt implementering av olika reformer.
- Utredningen betonar vuxenutbildningens breda uppdrag att bedriva utbildning.
- Utredningen visar att styrdokumentens skrivning om att eleven ska kunna "tillgoda göra sig undervisningen" inte enbart kan förstås utifrån en bedömning av elevens aktuella förutsättningar i språklig färdighet i svenska eller utifrån studiesociala förutsättningar.

En utgångspunkt för utredningen är att vuxenutbildningen inte bör reduceras till enbart ett arbetsmarknadspolitiskt instrument även om målet för de flesta av vuxenutbildningens elever är att stärka den egna ställningen i arbetslivet. Utifrån rättighetslagstiftningen och eftersom utbildningen enligt gällande regleringar ska utgå från elevens förutsättningar bör det betonas att ansvaret för att eleven kan tillgodogöra sig undervisningen inte enbart är elevens, undervisningen ska möta eleven där hen befinner sig.

- Utredningen menar att en sådan utformning av undervisningen ska ses som förutsättning för att eleven ska kunna tillgodogöra sig undervisningen.
- Utredningen väljer att använda begreppet *kombinera* i ett organisatoriskt sammanhang, ex vid resonemang kring sfi eller svenska som andra språk och hur denna undervisning kan kombineras med orienteringskurser eller kurser på gymnasial eller grundläggande nivå.

Utredningens förslag och bedömningar

Utredningen har haft i uppdrag att utreda och föreslå hur det kan säkerställas att kommuner erbjuder individanpassad utbildning för nyanlända som ska ta del av sfi och annan utbildning enligt förordningen (2017:890) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Utredningen föreslår en sammanhållen utbildning i vilken eleven garanteras en undervisningstid om minst 23 timmar under en fyraveckorsperiod.

Utredningen bedömer att andra individer i kommunerna kan ha samma behov och gynnas av att ta del av en sammanhållen utbildning.

Förslag om informationsöverföring från Arbetsförmedlingen

- Utredningen ska utreda och föreslå hur vi kan säkerställa att kommunen erbjuder individanpassad utbildning för nyanlända.
- Utredningen förslår att Arbetsförmedlingen ska lämna uppgifter till kommunen om vilka individer som anvisats till etableringsprogrammet.

Förslag om Skolverkets stöd till huvudmän

Utredningen har haft i uppdrag att analysera förutsättningarna för att sfi-elever ska kunna erbjudas utbildning av god kvalitet som motsvarar elevens behov och förutsättningar.

Utredningen föreslår att Skolverkets regeringsuppdrag om riktat stöd för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända elever från 2020 i ökad grad ska användas för att höja kvaliteten i utbildningen för nyanlända vuxna.

Utredningen bedömer att det finns stort behov av utvecklingsstöd i vuxenutbildningen när det gäller nyanlända och att nuvarande reglering kring Skolverkets medel riktade till nyanlända bör tas bort.

Bedömning av garanterad undervisningstid kurs A och B

Utredningen bedömer att den garanterade undervisningstiden i kurs A och kurs B ska vara oförändrad. Regelverket innebär minst 15 timmar garanterad undervisning i kurs A och B med läs- och skrivinläring. Stor del av eleverna som studerar kurs A och B kommer att omfattas av s.k. utbildningsplikt och har därmed rätt till minst 23 timmars undervisning. Det saknas forskning eller annan form av uppföljning för hur antalet timmar undervisning i sfi per vecka påverkar genomströmningen, i antal timmar per kurs eller i kalendertid per kurs. Utredningen bedömer därför att det saknas stöd för en generell utökning av den garanterade undervisningstiden i sfi.

Bedömning om stöd och andra insatser

Utredningen bedömer att en delvis obligatorisk elevhälsa inom vuxenutbildningen enligt skollagen bör övervägas vidare.

Utredningen bedömer att studiehandledning på modersmål eller på elevens starkaste språk är en viktig insats i nyanländas utbildning. Kvalitet och omfattning av den studiehandledning som erbjuds komvux-elever behöver undersökas. För att främja likvärdighet och ökad tillgång till studiehandledning i vuxenutbildningen bör behovet av utbildning för studiehandledare analyseras och möjligheterna att erbjuda studiehandledning via fjärrvisning behöver undersökas ytterligare.

Bedömning om kompetensutveckling för lärare

Utredningen bedömer att behoven av kompetensutveckling i vuxenutbildningen sannolikt är omfattande hos både obehöriga och behöriga lärare och behöver kartläggas. Utredningen lämnar därför förslaget om Skolverkets stöd när det gäller kompetensutveckling kring nyanlända vuxnas lärande. Utredningen ställer sig bakom Komvux-utredningens förslag om kartläggning av kompetensutveckling i komvux.

Bedömning om statistik och uppföljning

Utredningen bedömer att Skolverket och SCB som ett led i arbetet med kvalitet och genomströmning behöver utveckla den nationella statistiken när det gäller vuxenutbildningen generellt, i synnerhet SFI, så att det bättre beskriver verksamheten utifrån dess förutsättningar och möjliggör uppföljning och analys av hur utbildning och verksamhet utvecklas i förhållande till de nationella målen och hur resurser används. Kommunen behöver tydligare instruktioner om vad som ska rapporteras in.

Utredningen bedömer även att Skolinspektionen i tidigt skede bör granska hur utredningens förslag om sammanhållen utbildning och utbildningsplan realiserar i kommunerna.

Yttrande

Herrljunga kommuns övergripande synpunkt kring betänkandet är att utredningen tydligt visar vilka utvecklingsområden kommunerna har i uppdraget att genomföra utbildning av god kvalitet för sfi-elever utifrån deras behov och förutsättningar samt förbättra genomströmningen inom sfi och underlätta övergången till och kombinationer med andra vuxenutbildningar.

Utredningen har visat på vikten av ett väl fungerande systematiskt kvalitetsarbete för att planera, genomföra och utvärdera sitt arbete utifrån de nationella målen, inom aktuellt område. Här stödjer Herrljunga kommun förslaget att Skolverket och SCB, som ett led i arbetet med kvalitet, behöver utveckla den nationella statistiken kring vuxenutbildningen. Med effekt att det tydligare beskriver kommunens verksamhet utifrån rätt förutsättningar och skapar god grund för den statistik och analys som kommunen behöver i sitt fortsatta arbete inom komvux, för elever med svenska som andraspråk. Det är av stor vikt för kommuners fortsatta arbete att riktat stöd finns i form av bidrag som möjliggör att verksamheterna kan stärka kvaliteten i utbildningarna som riktas till sfi-eleverna.

Herrljunga kommuns bedömning är att fortsatt fokus från Skolverket genom olika informationsinsatser ger mindre kommuner möjligheter att erbjuda likvärdiga utbildningar för eleverna inom komvux med svenska som andraspråk.

En svårighet att planera för omfattning av sfi-undervisning under längre tid innebär en utmaning att rekrytera och behålla behörig lärare för kurserna som vi erbjuder. Samverkan mellan närliggande kommuner är då av stor vikt.

Skolverkets stöd när det gäller kompetensutveckling kring nyanlända vuxnas lärande är viktigt för ett fortsatt framgångsrikt arbete inom vuxenutbildningen.

Utredningen belyser behovet av elevhälsa inom vuxenutbildning vilket Herrljunga kommun stödjer. Även studiehandledare är en ofta saknad men mycket uppskattad funktion. Det finns regelbundet ett stort behov hos våra sfi-elever och vux-elever om att få prata om de tankar och funderingar som uppstår inför framtiden. Herrljunga kommun ser även ett behov av studiehandledning och delar den uppfattning som framkommit i utredningen. Det är en utmaning att rekrytera både modersmållärare och pedagoger som arbetar med studiehandledning idag, behovet är stort och det är viktigt med en pedagogisk samsyn kring studiehandledaruppdraget, vilket en kommande utbildning kan bidra till

Herrljunga kommun stödjer även utredningens bedömning att behovet av kompetensutveckling är stort hos både behörig och obehöriga lärare och att en kartläggning kring behov och önskemål vore till god nytta här.

HERRLJUNGA KOMMUN

HERRLJUNGA KOMMUN

Yttrande

2019-09-12

DNR UN 137/2019 950

Sida **5** av **5**

I övrigt har Herrljunga kommun inte några ytterligare synpunkter om innehållet i utredningen.

Annica Steneld
Förvaltningschef
Bildningsnämnden

Besöksadress
HERRLJUNGA KOMMUN
Torget 1 (Box 201)
524 23 HERRLJUNGA

Telefon
0513-170 00
Fax
0513-171 33

E-post
info@admin.herrljunga.se
Internet
www.herrljunga.se